

Sensibilització o no de la *-r* final en els substantius

(ALDC, I, 125. Un *mocador del cap*)

El mot bàsic per al tractament de la *-r* final de substantius ha estat *mocador*, compost de *mocar* (< *MUCCARE) i el sufix *-ador* (< -ATORE). La *-r* d'aquest i molts altres substantius s'ha perdut, sobretot des del s. XV, a la major part del català: *mocad*['o], *palad*['a], *fem*['e], *esmorz*['a]; són una excepció alguns monosíl·labs (*cor*, *mar*, *or*, *car*; però no *cla*[r], *flo*[r]) així com mots semicultes o postverbals (*amo*[r], *sopi*[r], *treso*[r]) (vg. mapa 26). L'origen de la caiguda es troba probablement en els plurals on *-rs* > *-s*

(*fem*['ers] > *fem*['es]) per assimilació i d'aquí el traspàs als respectius singulars (*fem*['es] → *fem*['e]). En canvi, el valencià, tret de les àrees extremes septentrional i meridional, hauria mantingut la bategant *-potser* amb l'ajut dels repobladors aragonesos-, fins i tot estesa a casos sense *-r* etimològica (*càlzer* 'calze'); per a alguns investigadors, es tractaria d'una restitució de la consonant, afavorida per l'aragonès primer i pel castellà més tard, després d'haver participat de la seva pèrdua.

